

Varel Print Service 1973

(Naar aanleiding van een ontmoeting aan de Costa Blanca. Oktober 2009)

Op de golf van Don Cajo drink ik na een partijtje een cerveza met een 10 jaar jongere Nederlander die op de berg La Olta van Calpe een huis aan het bouwen is. Alle bekende problemen komen aan de orde en dat hij als technisch ingenieur wel het een ander van bouwtechniek afweet. Des al niet net min loopt de bouw al twee jaar op schema achter en de Gota Fria van dit jaar, het is 2009, heeft veel wateroverlast gebracht.

Hij heeft een technisch commercieel bedrijf gehad op het gebied van technische automatisering vanuit de mechanische –en gereedschapsector.

Jarenlang was hij in dienst van een toonaangevende bedrijf in gereedschappen totdat hij op de Elektronica beurs in München in 1985 onenigheid kreeg met zijn directeur over het toekomstige beleid. Dat betekende gelijk ontslag en zo startte hij onvoorbereid een eigen bedrijf. 'Wat deed je in München', vraag ik hem, want op diezelfde beurs had ik in dat jaar ook een stand. 'Och, wij verkochten machines voor de Printed Circuit -en elektronica industrie. Daarvoor was een aparte hal in die gigantische tentoonstelling van München.

'Print Industrie', vraag ik hem nadrukkelijk, 'was Varel ook een klant?'

'O ja in Roermond, ook Mommers in Echt en Printel in Hoensbroek.

Een aparte man, die Mommers, zeer arrogant en ijdel. Toen hij een dag in München was, 'vervolgt hij', was de gehele hal zenuwachtig want de heer Mommers zelf was er. Hij liep in een lange, zichtbaar kostbaar, jas rond omringd door slippendragers.

'Nee, Wiel was niet mijn type. Iets klopte niet, heel apart', merkte Ben bedachtzaam op. Dan pas vertel ik over mijn betrokkenheid met Varel en mijn persoonlijke ervaring met Wiel Mommers. Hoe ik hem als broekje van 21 jaar in 1969 bij Varel betrok als galvanisch technicus (ABS techniek).

Het klikte tussen ons het werd snel een spin-off van Varel met de naam Varel Print Services. Ons motto was, de beste Print fabriek van Nederland te worden.

Varel had een kleine productie van eenvoudige printplaten voor eigen gebruik.

Echter dubbelzijdige en multi-layers dienden zich aan. Dat was bij onze eigen specialisatie 'het ontwerp en productie van elektronische industriële besturingen' een specialisatie te veel. Vandaar dat Wiel heel welkom was.

Met oude gelijkrichters en andere galvanische apparaten uit het stopgelegde galvanisch bedrijf van zijn vader in Venlo, die toeleverancier van het opkomende OCE van der Grinten was, werd in de tweede leegstaande school in Echt de nieuwe Print fabriek ondergebracht. Vanwege geldgebrek maakten wij gedurende een jaar, naar eigen inzicht -en Amerikaanse kennis, zelf nieuwe machines en galvanische installaties.

Dag en nacht, ook de pas ingestelde vrije Zaterdag, werd er met een tiental mensen gewerkt. Varel had zelfs een werktuigkundige aangenomen.

Dat werd nog een hele toestand want die was met zijn familie terug geïmmigreerd uit Australië en kwam niet in aanmerking voor een woning in midden Limburg.

Daarover werd met mijn compagnon Koos Luiten zo boos dat het op de Nederlandse TV kwam. Weer was die angry Varel in het nieuws hoorde ik om me heen.

De verkoop van onze producten en diensten was ondergebracht in een apart bedrijf, Varel Automatisatie met mijn broer als verkoper. Met de verkoop van de printservice, sensoren vanuit Duitsland, de Industriële Elektronische Besturing Service van Varel hoopten wij tot eigen standaard producten voor de professionele markt te komen. Helaas kon de Print fabriek geen doorgemetalliseerde printplaten leveren.

Dus was zijn provisie inkomen uit de Print sector klein en beperkt tot de 24 uur Print Service die vooral door de universiteiten met het Rijks Inkoop Buro en andere innovatieve bedrijven gebruikt werd. Aan een proefprint binnen 24 uur was vanwege de beginnende elektronica hype grote behoefte. De uitvoering was een uitdaging!

Daarom had Varel een actieve print ontwerp -en fotografische afdeling.

Zo kwam de uitnodiging om te werken voor de ESTEC, de Europese ruimte organisatie in Noordwijk niet voor niets tot stand.

De eerste en tevens laatste Nederlandse satelliet. De ANS werd een mijlpaal.

In het jaar 1971 werd in onze printfabriek de galvanische technologie ingevoerd conform de hoge kwaliteit eisen van de ruimtevaart. Nasa, Mil, dat was niet niks. Intussen overleefden wij met de productie van eenvoudige printplaten o.a. voor de opkomende hobby sector. Onder enthousiaste aanvoering van het nieuwe elektronische tijdschrift ELEKTUUR en zijn Bob van der Horst werden toepassingen voor de transistor bedacht en in elkaar gesleuteld. Het was een tijdperk waarbij de auto – en foto branche als eerste aan de beurt kwamen.

Alles ging goed tot, begin 1972, de directie van Oranje Nassau Mijnen uit Heerlen op de stoep van onze tot fabriek, eigenhandig omgebouwde school, stond.

Vanwege de mijnsluitingen, een project van de socialist Joop den Uyl, waren kolen door het ontdekte aardgas in Nederland overbodig. Ter compensatie kwam er een grote geldstroom richting Limburg. Oranje Nassau Mijnen ontving naast de Staats Mijnen vele miljoenen om vervangende industrie en werkgelegenheid op te richten.

Startende bedrijven zoals Varel kwamen niet in aanmerking!

Het bezoek gold, zo vertelde het hoofd inkoop van de ON, voor een nieuwe fabriek van intrinsieke schakelaars die opgezet zou worden. Na een dag besprekingen, waarbij alle gegevens van Varel op tafel kwamen met onze referenties, klanten als OCE, Rank Xerox en IBM bleek dat de ON helemaal geen diensten maar het gehele bedrijf wilde overnemen. Daar was mijn garage bedrijf, en haar mede oprichters niet klaar voor. Dat het boze opzet was bleek een half jaar later.

In een week tijd werden alle lopende contracten van onze grote klanten opgezegd.

Als reden kreeg ik te horen, er is een nieuwe fabriek gekomen die zeer modern is ingericht en zelfs 40 % onder de Varel prijs diensten aanbood.

'U heeft wel erg veel aan ons verdiend!' werd er aan toegevoegd.

De naam van de nieuwe concurrent was, je kan het raden, De Oranje Nassau Electrotechniek II uit Heerlen.

Het was een mokerslag want wij moesten op korte termijn maanden vervangend werk voor onze 30 werknemers zien te vinden bij nieuwe industriële klanten. Die waren er in Nederland, buiten Philips, nauwelijks en de Duitsers zaten niet op ons te wachten.

Mijnwerkers mogen wel werk maar wij niet, heb ik het personeel toen ingelicht.

Een eigen markt - en specialisatie beginnen is toch al onze gedachte.

Zo sprongen wij vol optimisme in de Inbraak Alarm markt, die nog niet bestond.

Daar is later het succesvolle Varel Alarm ontstaan.

Door geld problemen ontstonden er al snel spanningen tussen Wiel Mommers en de rest van Varel die absoluut niet in de consumenten markt geïnteresseerd was terwijl hij juist in die markt grote aantallen wilde halen. Om die problemen te bespreken huurde ik een zeilboot om vanuit de gedachte 'crisis management' met Wiel en Jan op het water tot een oplossing te komen. Helaas stak er een sterke wind met onweer op, geraakten wij aan lagerwal en werd Wiel de week erna vanwege een acute hernia geopereerd in Heerlen. Drie maanden heb ik hem op de Print fabriek vervangen, als of ik het niet druk genoeg had. Om te herstellen stuurde ik Wiel voor enige weken naar een neef in de Silicon vally (Ca) om pols hoogte te nemen.

Tja, daarna is het met Wiel nooit meer goed gekomen.

Hij kwam terug, wilde niets zeggen over zijn belevenissen en zegde prompt alle afspraken met Varel en onze verkooporganisatie op. Hij nam zelfs enige van onze ontwerpers en mijn secretaresse Miep in dienst. Hij nam brutaal onze ondersteunende Print activiteiten over en wilde ook nog zakcalculators ontwerpen -en fabriceren.

Dat was absoluut tegen onze zere been want die tak was bekend als zeer risicovol.


Een conflict was geboren en door de fifty fifty statuten van de vennootschap, gemaakt door een bevriende dorpsnotaris stonden wij machteloos. Wiel was directeur en kon alles doen en een juridisch conflict zou langdurig -en kostbaar worden. Een dure ingehuurd organisatie deskundige kon geen oplossing tot stand brengen anders dan. 'Het zit heel fout bij Mommers, die heeft een eigen plan. Het is beter dat de wegen zich scheiden'.

Zo werd op korte termijn Varel,s 50 % aandeel aan de familie Mommers verkocht.

Persoonlijk heeft mij dit, het voelde als verraad, veel pijn gedaan want ik had veel tijd aan Wiel besteed die na zijn huwelijk met Nel in Roermond woonde. Mijn zoontje Alexander was er wanneer wij Zaterdags in Echt aan het werk waren. Intussen probeerde ik uit alle macht de oneerlijke concurrentie van de ON tegen te gaan. In Maastricht, de gouverneur, het Etil (voorloper van LIOF) en de KVP politiek kreeg ik geen gehoor. Zelfs een brief aan de koninklijk familie, die via een Oranje Nassau Holding in Luik meerderheid aandeelhouder was, werd nooit beantwoord. Wel steun kreeg ik van Jan Maanen, de vakbond leider van de mijnwerkers. Die achtte het onrecht groot en met zijn hulp is de zaak uiteindelijk aangekaart in de tweede kamer. Persoonlijk heb ik in die tijd mijn huis in Linne verkocht om middelen voor financiering, een faillissement dreigde, vrij te maken. Noodgedwongen woonden wij een winter op een camping omdat er geen huurhuis beschikbaar was. Ook het huis van mijn broer werd verkocht hetgeen tot grote problemen in zijn familie voerde. Het was privé en zakelijk een kommer en kwel. Gelukkig werd de ON fabriek door de regering onverwachts stop gelegd en kwamen onze grote klanten op kousenvoeten terug. Het bleek ook dat geleverde kwaliteit van de ON ver onder de maat lag, hetgeen voor veel service problemen bij de kopieer machines van Oce zorgde. Dat uitstapje naar de ON heeft OCE veel geld gekost en de invoering van meer elektronica in de machines vertraagt. Direct daarna kwam de industriële tak van Varel door grote orders van Rank Xerox tot leven. Helaas was mijn droom, een Limburgse Silicon Valley, blijvend verstoord.

Overigens werd Wiel met Mommers Print Service vriend van de Limburgse Overheid o.a. met het LIOF en werd Bausch met Varel behandeld als unwanted en als vijand. Het is altijd zo gebleven ondanks het feit dat de bedrijven en hun spin -offs in de tachtiger jaren uitgroeiden tot de grootste werkgever van Limburg.

Meer artikelen <http://www.bausch-cs.com/ajb/verhalenfamilie.htm>

 <p>"5 jaar geleden zag ik u en onze printed circuits"</p> <p><small>Een heel AVII "A" goed ontwerp. In 1 jaar was de productie goed. Vijf maanden om te maken en te testen. Maar nu zijn onze klanten gebeld dat de kwaliteit van de producten slechter is. En we weten dat het niet aan de kwaliteit van de materialen ligt, maar aan de manier waarop we de producten maken. Dit is onze verantwoordelijkheid. We zullen de kwaliteit verbeteren en de productie snel terug naar de oude standaard brengen. Het is onze plicht. Varel is de beste keuze voor u.</small></p> <p>Varel PRINT SERVICE N.V.</p> <p><small>Varel, Echt, Weidestraat 10, Echt, Postbus 8, Telefoon 04754-2073</small></p>	<p>Aan het ANS project werken een aantal industrieën en organisaties mee als subcontractant. In de onderstaande lijst worden alleen subcontractanten genoemd van het Philips Natuurkundig Laboratorium te Eindhoven t.w.:</p> <table border="0"> <tr> <td>OPTIWA - Tegelen</td> <td>Vervaardigen van metalen onderdelen voor de behuizing van electronica.</td> </tr> <tr> <td>THIJS - Heeze</td> <td>Vervaardigen van metalen onderdelen van On-Board Computer.</td> </tr> <tr> <td>F.M.I. - Bergen op Zoom</td> <td>Vervaardigen van metalen onderdelen voor de thermische modellen.</td> </tr> <tr> <td>B & S - Tilburg</td> <td>Levering van onderdelen voor de vacuüm testopstelling en voor de simulatietafel van het standregelsysteem.</td> </tr> <tr> <td>v. AALST - Aalst</td> <td>Levering van onderdelen van de simulatietafel.</td> </tr> <tr> <td>V.D.S. - Reusel</td> <td>Metalen onderdelen van de On-Board Computer.</td> </tr> <tr> <td>VAREL - Echt</td> <td>Vervaardigen van dubbelzijdige printkaarten.</td> </tr> <tr> <td>RAMAER - Helmond</td> <td>Vervaardigen van multilayer printkaarten.</td> </tr> <tr> <td>GUNTER - Eindhoven</td> <td>Uitvoeren van tekeningen voor het mechanisch ontwerp.</td> </tr> </table>	OPTIWA - Tegelen	Vervaardigen van metalen onderdelen voor de behuizing van electronica.	THIJS - Heeze	Vervaardigen van metalen onderdelen van On-Board Computer.	F.M.I. - Bergen op Zoom	Vervaardigen van metalen onderdelen voor de thermische modellen.	B & S - Tilburg	Levering van onderdelen voor de vacuüm testopstelling en voor de simulatietafel van het standregelsysteem.	v. AALST - Aalst	Levering van onderdelen van de simulatietafel.	V.D.S. - Reusel	Metalen onderdelen van de On-Board Computer.	VAREL - Echt	Vervaardigen van dubbelzijdige printkaarten.	RAMAER - Helmond	Vervaardigen van multilayer printkaarten.	GUNTER - Eindhoven	Uitvoeren van tekeningen voor het mechanisch ontwerp.
OPTIWA - Tegelen	Vervaardigen van metalen onderdelen voor de behuizing van electronica.																		
THIJS - Heeze	Vervaardigen van metalen onderdelen van On-Board Computer.																		
F.M.I. - Bergen op Zoom	Vervaardigen van metalen onderdelen voor de thermische modellen.																		
B & S - Tilburg	Levering van onderdelen voor de vacuüm testopstelling en voor de simulatietafel van het standregelsysteem.																		
v. AALST - Aalst	Levering van onderdelen van de simulatietafel.																		
V.D.S. - Reusel	Metalen onderdelen van de On-Board Computer.																		
VAREL - Echt	Vervaardigen van dubbelzijdige printkaarten.																		
RAMAER - Helmond	Vervaardigen van multilayer printkaarten.																		
GUNTER - Eindhoven	Uitvoeren van tekeningen voor het mechanisch ontwerp.																		